

VISIE CHEMELOT 2025 TOONT
AMBITIEUZE MARSROUTE NAAR DE TOEKOMST

'DUURZAAMHEID GAAT DE DOORSLAG GEVEN'

Chemelot concentreert zich in haar nieuwe strategie op duurzaamheid en synergievoordelen. De koerswijziging moet de continuïteit op langere termijn waarborgen. Dit staat in de Visie Chemelot 2025, die onlangs door de gezamenlijke bedrijven op Chemelot is gepresenteerd aan het ministerie van EZ, de provincie Limburg en de gemeente Sittard-Geleen.

Tekst: Henk Engelenburg

Toenemende duurzaamheidseisen en groeiende concurrentie in fossiele producten plaatsen de chemie in een spagaat.

De sector moet zich opnieuw uitvinden in de ontwikkeling van duurzame processen en producten om de toenemende concurrentie te weerstaan van producten op fossiele basis van chemiefabrieken in de VS en het Midden-Oosten. Van concurrenten die profiteren van respectievelijk goedkoop schaliegas en goedkope olie- en gasreserves. Tegen deze achtergrond staken de grote spelers op de Chemelot-site (SABIC, Fibrant, AnQore, OCI, Arlanxoxo, Sitech en USG), DSM, Brightlands Chemelot Campus en de overheden in juni 2015 de koppen bij elkaar en committeerden zich een jaar later aan de Visie Chemelot 2025, een ambitieuze gezamenlijke

marsroute naar de toekomst. De ambitie is om in 2025 de meest competitieve en duurzame chemie- en materialensite van (West-) Europa te zijn.

Om dit te bereiken worden de volgende sporen gevolgd: verdere integratie van de huidige proces- en utility-stromen, intensivering van kennis samenwerking met focus op duurzaamheid tussen de Chemelot Brightlands Campus en de RT&D-afdelingen van de bedrijven op de site, en het aantrekken van nieuwe bedrijven naar het industriepark. Dit zal leiden tot een verbetering van de kostenpositie en daarmee tot een verbetering van de concurrentiepositie en een verduurzaming van de site.

Positief onderscheid

Het overleg stond onder voorzitterschap van 'chemie-neighbor' Emmo

REVOLVEREND FINANCIERINGSFONDS

De focus op duurzaamheid van processen en producten is in de Visie tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen verschillende (private en publieke) partijen: de grote chemiebedrijven, landeigenaar DSM, Brightlands Chemelot Campus, het ministerie van EZ, de gemeente Sittard-Geleen en de provincie Limburg. De regionale verankering van de Visie "stuurt niet alleen heel prettig," zegt Kip, "maar is ook broodnodig voor de financiering en de realisatie van grote projecten."

De investeringen in duurzaamheid belopen volgens de Visie naar schatting honderden miljoenen. Duurzaamheidsprojecten kennen echter een bovengemiddelde terugverdientijd. Ze zijn in een later stadium rendabel dan de grote wereldwijd opererende chemiebedrijven gewend zijn. De chemie heeft daardoor veel last van onvoldoende risicobereidheid van financiers. Dat resulteert in een impasse: voor technologisch interessante duurzaamheidsprojecten die beperkt rendabel zijn is geen geld.

De provincie Limburg speelt een belangrijke rol om deze impasse te doorbreken. Kip: "Investeringen op de site in doorstar-

tende ondernemingen en/of projecten rondom het thema duurzaamheid dekken een gemeenschappelijk en een maatschappelijk belang. We richten daar een revolverend fonds voor op onder regie van de provincie Limburg, met bijdrage van de provincie en van de site-spelers." Dit fonds van 75 miljoen euro zal aangewend worden om duurzaamheidsprojecten en aansluitkosten voor nieuwe bedrijven mede te financieren. Het gaat hier dus niet over subsidies, maar over een revolverend financieringsfonds, waarbij Kip benadrukt dat de private partijen op de site ook fors investeren.

De Beer wijst erop dat de lokale en regionale partijen in de uitwerking van de Visie eigenlijk een mondiaal spel spelen. "De vraag is daarom of de duurzaamheidsstrategie op wereldschaal een gelijk speelveld realiseert. Want als ETS vooral Europees wordt en niet op mondiaal niveau meegroeit, haal je het niet. Als je hier enorme CO₂-heffingen krijgt en in de rest van de wereld niet, is er absoluut geen sprake van een *level playing field*."

Meijer. Volgens hem moeten slimme innovaties, nieuwe proces-technologieën en verduurzaming een nieuw verdienmodel creëren voor de Europese chemie. "Duurzaamheid is je *license to operate*, het gaat de doorslag geven."

Duurzaamheid omvat volgens hem behalve biogebaseerde productie, ook integrale concepten om in de bulkproductie van polymeren te komen tot energie-efficiëntie, circulaire economie en hergebruik. Bijvoorbeeld optimalisatie van energiestromen op de Chemelot-site, industriële restwarmte voor huishoudens in de omgeving van de fabrieken en integrale concepten voor nieuwe waardeketens in de productieketen. Meijer: "Vergeet overigens niet dat we ten opzichte van de concurrentie buiten Europa ook een voordeel hebben: onze chemische activiteiten in de EU zitten heel dicht bij de afzetmarkt, dus de mogelijkheden om logistieke voordelen te benutten zijn groot."

Meijer heeft vergelijkend onderzoek gedaan onder Europese chemiesites à la Chemelot. Een doorwrochte analyse is volgens hem lastig, omdat informatie niet goed beschik-

baar is en omdat het profiel en de uitgangssituaties van de meeste sites verschillen. Toch is een belangrijk positief onderscheid overduidelijk: "Chemelot is wereldwijd een van de grootste, geïntegreerde chemie- en materialensites, met de volledige keten van onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, pilot- en demofabrieken en grootschalige maakindustrie op één terrein." In totaal zijn er ongeveer 150 bedrijven actief op de Chemelot-site.

Uitvoering

Op welke wijze wordt uitvoering gegeven aan de toekomstvisie? "Eén organisatie wordt verantwoordelijk voor beleid, communicatie en programmamanagement om de overeengekomen acties te implementeren en voor de acquisitie van nieuwe productiebedrijven", vertelt Joris de Beer, *managing director* Chemelot. "Het zal niet gaan om maar wild bedrijven naar Chemelot te halen, maar om een focus op ondernemingen die aansluiten bij de Visie Chemelot 2025 en waarvan de vestiging synergievoordelen oplevert voor zowel de nieuwkomer als de

bestaande bedrijven. Stel dat een nieuw bedrijf stoom nodig heeft en dat van een bedrijf op de site kan betrekken, dan kom je tegemoet aan een gezamenlijk belang. Verder gaat de nieuwe organisatie de mogelijkheden voor de bedrijven op de site inventariseren om onderling nog meer gebruik te maken van elkaars processtromen, zoals grondstoffen en energie."

Bert Kip, CEO Brightlands Chemelot Campus, voegt eraan toe: "Intussen overleggen we met de lokale, regionale en provinciale politiek en met 'Den Haag' over het uitwerken van de Visie. Alle overheden hebben daar belang bij. Het gaat om behoud van de maakindustrie voor Nederland, uitbreidingsmogelijkheden voor de Brightlands Chemelot Campus, investeringen in infrastructuur om de bereikbaarheid van Chemelot te verbeteren. Het gaat ook om ondersteuning bij de financiering van duurzaamheidsprojecten en niet in de laatste plaats om banen in de regio. Bij verwezenlijking van de plannen zal de directe werkgelegenheid toenemen van ongeveer achtduizend naar ruim tienduizend mensen in 2025." ■